

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Martin Švanda
Tiskový mluvčí ÚOHS

Obsah prezentace

- Působnost a organizace ÚOHS
- Správní proces a soudní přezkum
- Hospodářská soutěž
- Významná tržní síla
- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora

Působnost a organizace ÚOHS

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

- ústřední orgán státní správy
- podpora a ochrana HS proti jejímu nedovolenému omezování
- sídlo v Brně
- předseda Úřadu (6 let, jmenován prezidentem na návrh vlády, max. 2 mandáty)
- 3 místopředsedové

Působnost a organizace ÚOHS

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

- vytváří podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže
- vykonává dohled nad zadáváním veřejných zakázek
- vykonává další působnosti stanovené zvláštními zákony (veřejná podpora, významná tržní síla)

Působnost a organizace ÚOHS

Historie

- založen v roce 1991 jako Český úřad pro hospodářskou soutěž
- 1992-1995 Ministerstvo pro hospodářskou soutěž
- od 1996 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- od 1995 dohled nad zadáváním VZ
- od 2000 dohled nad veřejnou podporou
- 1.5.2004!!!

Působnost a organizace ÚOHS

Vstup České republiky
do EU 1.5.2004

- Přímá aplikovatelnost článků 81 a 82 Smlouvy (dnes 101 a 102 SFEU)
- ztráta pravomocí ve veřejné podpoře

Působnost a organizace ÚOHS

- od 1.2.2010 dohled v oblasti významné tržní síly

Hospodářská soutěž

Veřejné zakázky

Významná tržní síla

Veřejná podpora

Působnost a organizace ÚOHS

Historie - předsedové

- 1991-1999 Stanislav Bělehrádek
- 1999-2005 Josef Bednář
- 2006-2009 Martin Pecina

Od 2009 Petr Rafaj

Působnost a organizace ÚOHS

Správní proces a soudní přezkum

Správní řízení dle správního řádu (500/2004 Sb.)

- Dvoustupňové
- Rozklad k předsedovi Úřadu

Výjimky:

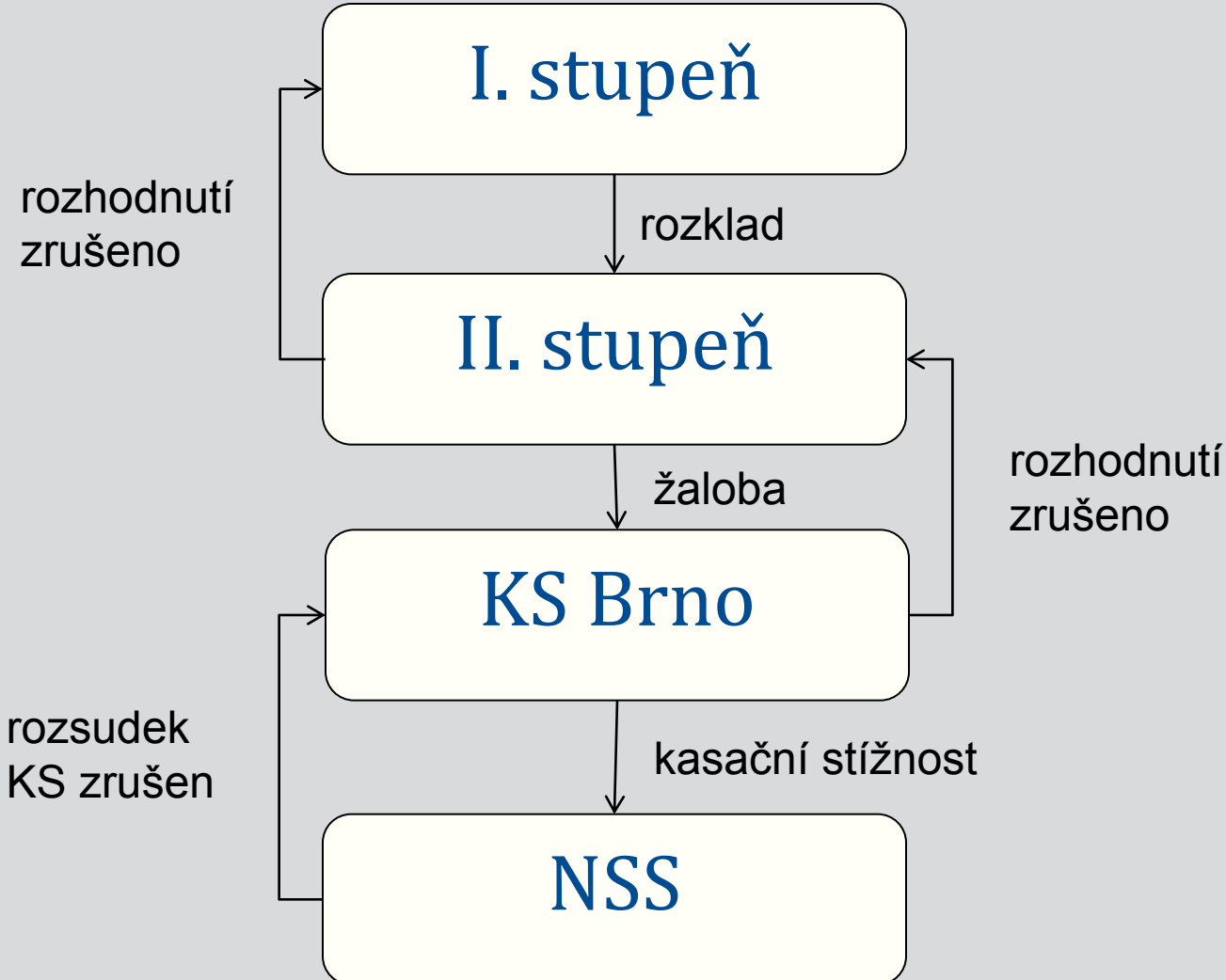
- Ihůty u správních řízení v HS a VTS

Správní proces a soudní přezkum

Soudní přezkum

- žaloba ke Krajskému soudu v Brně
- soud může rozhodnutí předsedy Úřadu zrušit a vrátit k novému projednání
- mimořádný opravný prostředek (kasační stížnost) k Nejvyššímu správnímu soudu
- NSS rozhoduje pouze o rozsudku KS Brno, může jej zrušit

Správní proces a soudní přezkum

Hospodářská soutěž

Soupeření mezi jednotlivými subjekty na volném trhu, které se snaží získat výhodu před svými konkurenty, a to za účelem vyššího zisku. Výhody je možno získat prostřednictvím větší efektivity výroby. Z tohoto soupeření profituje spotřebitel, který získává větší výběr a kvalitu zboží za nižší cenu.

Výhodu nad konkurencí je možno získat i jinými způsoby – narušováním hospodářské soutěže.

Hospodářská soutěž

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Celkem 10 novel, nejdůležitější:

- 340/2004 (Nař. 1/2003 – individuální výjimky, navýšení limitu de minimis, essential facilities, limity u fúzí, závazky)
- 361/2005 (Nař. 139/2004 o kontrole spojování podniků – one stop shop, SIEC, zákaz uskutečňování před povolením, komunitární blokové výjimky)

Hospodářská soutěž

- 155/2009 (závazky, zjednodušené řízení fúzí, místní šetření, přestupky, pořádkové pokuty)
- 360/2012 (pravomoc nad orgány veřejné správy, leniency, narovnání, zákaz plnění VZ res. koncesí, zahájení místního šetření, změna trestního zákoníku par. 248 odst. 2 alinea 1.)

Hospodářská soutěž

Přímá aplikace komunitárního práva

Článek 101 Smlouvy o fungování Evropské unie:

- S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

Hospodářská soutěž

Přímá aplikace komunitárního práva

Článek 102 SFEU:

- S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části.

Hospodářská soutěž

- Zakázané dohody
- Zneužití dominantního postavení
- Spojování soutěžitelů
- Dozor nad orgány veřejné správy

Pojem soutěžitel: Fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.

Hospodářská soutěž

Zakázané dohody (§3 ZOHS)

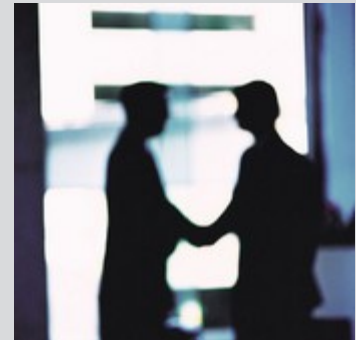
Dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení soutěžitelů či jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže, jsou zakázané a neplatné.

(určení cen, omezení výroby, rozdělení trhu či zdrojů, vázání prodeje, uplatnění rozdílných podmínek, skupinový bojkot)

Hospodářská soutěž

Zakázané dohody

- horizontální (hard-core) – mezi přímými konkurenty, navýšení ceny v průměru o 20 %, nejzávažnější dopady na soutěž, bid-rigging dohody
- vertikální - tzv. určování cen pro další prodej (resale price maintenance – RPM) mezi výrobcem a distributorem/prodejcem, diskutuje se o škodlivosti

Hospodářská soutěž

Zakázané dohody – odhalování a trestání

- podněty, monitoring a analýzy trhů
- leniency program
- neohlášené místní šetření (dawnraid)
- správní řízení – prokazování
- rozhodnutí a sankce (až do výše 10 % z obrátu za poslední uzavřené účetní období)

Hospodářská soutěž

Zakázané dohody – odhalování a trestání

- odložení a alternativní řešení
- závazky
- procedura narovnání (settlement)

Hospodářská soutěž

Zakázané dohody – nejvýznamnější případy

- PISU (2007) – 941 000 000 Kč
- Distributoři léčiv (2006) – 113 000 000 Kč
- Odpadové hospodářství (2012) – 96 579 000 Kč
- CRT obrazovky (2010) – 51 787 000 Kč
- Prací prášky (2011) – 29 274 000 Kč

Hospodářská soutěž

Zneužití dominantního postavení (§ 11 ZOHS)

Definice dominance – soutěžitel, kterému jeho tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích

- vymezení relevantního trhu
- tržní podíly
- struktura trhu
- vertikální integrace
- bariéry vstupu

Hospodářská soutěž

Zneužití dominantního postavení

Dominance sama o sobě není nezákonná. Nezákonné je zneužití:

- Vynucování nepřiměřených podmínek a jejich plnění
- Vázání na odběr nesouvisejícího plnění
- Uplatňování rozdílných podmínek
- Zastavení, omezení výroby, odbytu na úkor spotřebitelů
- Nabízení a prodej zboží za nepřiměřeně nízké ceny (predátorské ceny)
- Odmítnutí přístupu k infrastruktuře

Hospodářská soutěž

Zneužití dominantního postavení

- Jedná se o nejnáročnější případy
- Obtížně se prokazuje
- Využití tzv. more economic approach

Nejvýznamnější případy:

- RWE Transgas (2005) – 240 000 000Kč
- České dráhy (2009) – 254 000 000 Kč
- Český Telecom (2005) – 205 000 000 Kč

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů (§ 12-19 ZOHS)

Spojením soutěžitelů může být:

- fúze
- převzetí podniku nebo jeho části
- získání kontroly (nákup akcií nebo smlouva)
- vytvoření společného podniku

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů

Spojení podléhá povolení ÚOHS pokud:

- a) celkový čistý obrat všech spojujících se soutěžitelů na trhu ČR je vyšší než 1,5 miliardy Kč a alespoň dva ze spojujících se soutěžitelů dosáhli každý na trhu ČR čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč, nebo
- b) čistý obrat dosažený na trhu ČR je vyšší než 1,5 miliardy Kč a zároveň celosvětový čistý obrat dosažený dalším spojujícím se soutěžitelem je vyšší než 1,5 miliardy Kč.

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů

- Notifikace – návrh na povolení spojení soutěžitelů
- Rozhodnutí do 30 dní
- Zjednodušené řízení do 20 dní
- Druhá fáze – obavy z narušení HS, 1+4 měsíce

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů - posuzování

Úřad spojení nepovolí, pokud by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu, zejména proto, že by jím vzniklo nebo bylo posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich.

Do 25% tržního podílu se má za to, že spojení nemůže podstatně narušit soutěž.

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů - posuzování

SIEC test (Significant Impediment of Effective Competition)

- struktura spojením dotčených trhů
- podíl spojujících se soutěžitelů (HHI)
- jejich hospodářská a finanční síla
- právní a jiné překážky vstupu
- vliv na navazující trhy
- vývoj nabídky a poptávky
- potřeby a zájmy spotřebitelů

Hospodářská soutěž

Spojování soutěžitelů - posuzování

Rozhodnutí o povolení

Rozhodnutí o nepovolení

Rozhodnutí o závazcích

- behaviorální
- strukturální (odprodej části podniku)

Závazky nutno dodržet (REWE– 23 mil. Kč)

Uskutečňování spojení před rozhodnutím ÚOHS o povolení

Hospodářská soutěž

Dozor nad orgány veřejné správy (§19a ZOHS)

- orgány veřejné správy nesmí podporou zvýhodňující určitého soutěžitele nebo jiným způsobem narušit hospodářskou soutěž
- sankce 10 milionů Kč
- zatím neaplikováno

Hospodářská soutěž

Pokuty za porušení ZOHS

10 000 000 Kč nebo 10 % z obrátu za:

- zakázané dohody
- zneužití dominance
- uskutečňování nepovoleného spojení
- neplnění závazků či nápravných opatření

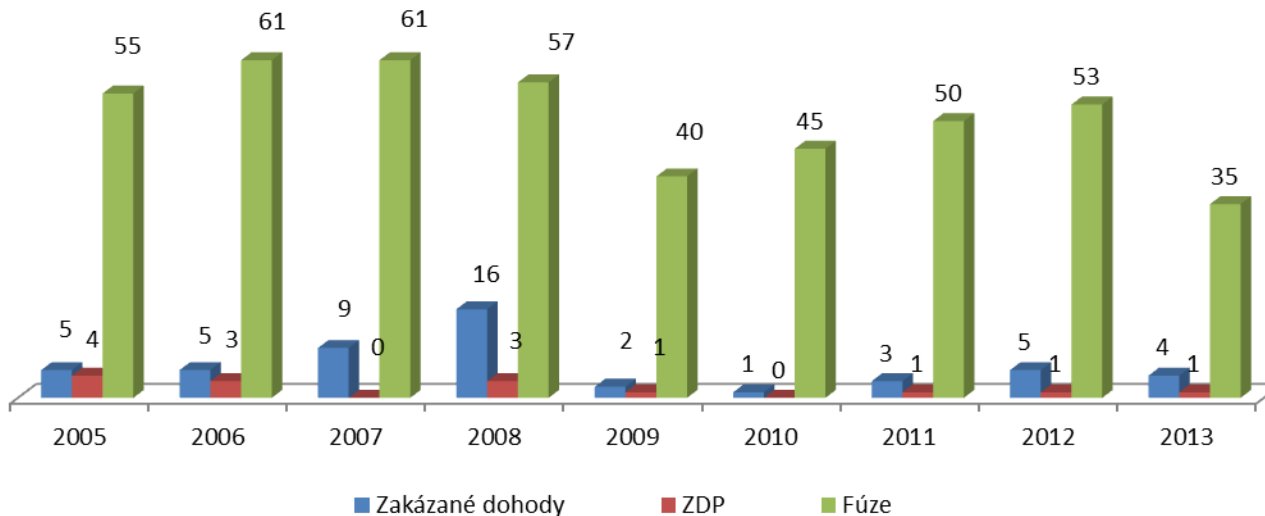
300 000 Kč nebo 1 % z obrátu:

- porušení pečeti

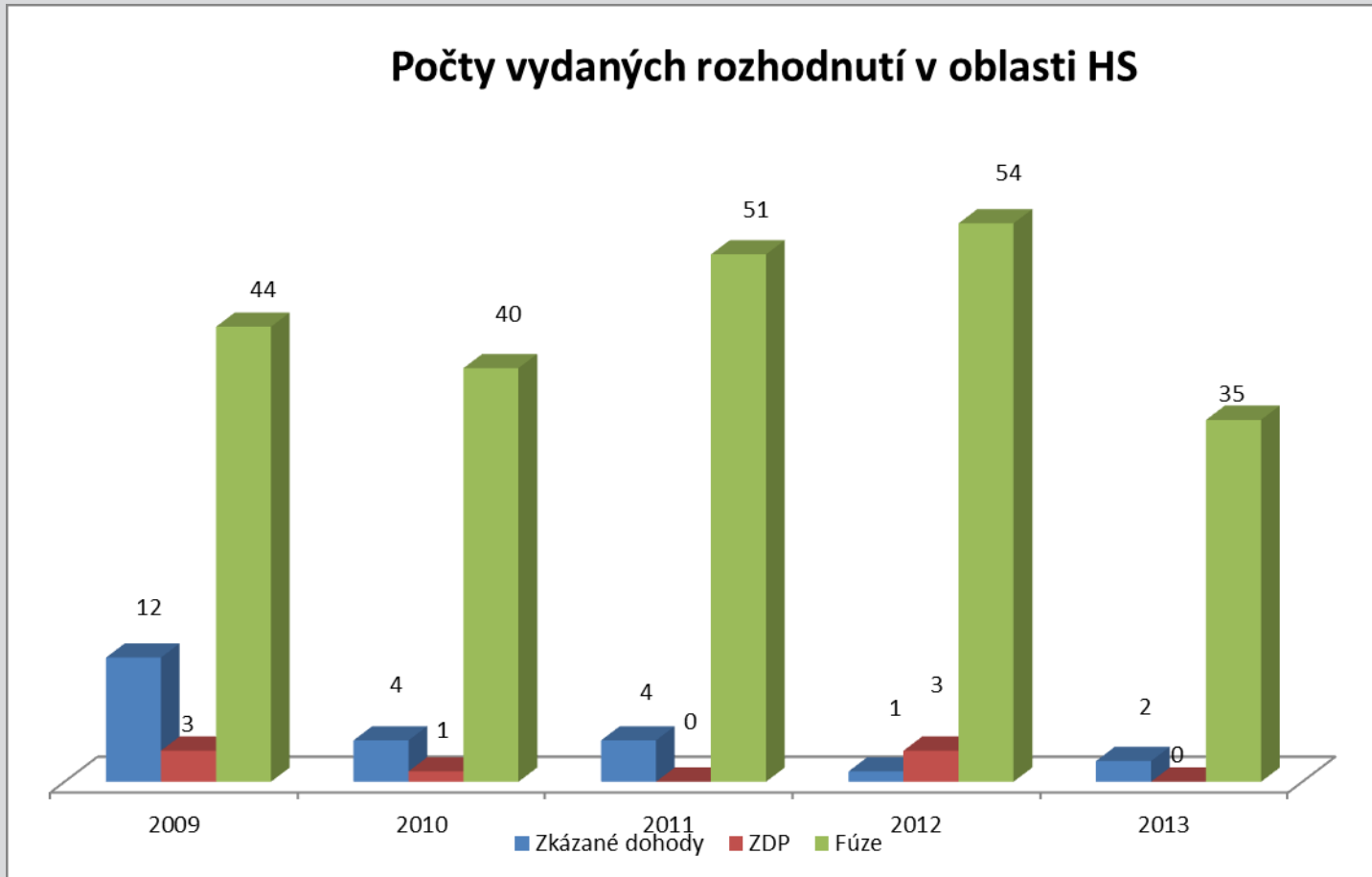
Zákaz účasti ve VZ a koncesích na 3 roky

Hospodářská soutěž

Počty zahájených správních řízení v oblasti HS

Hospodářská soutěž

Hospodářská soutěž

Významná tržní síla

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití

- od 1. února 2010
- vztahy mezi obchodními řetězci a jejich dodavateli
- obchodní řetězce s obratem nad 5 mld. Kč mají VTS

Významná tržní síla

Delikty:

- nesplácení faktur do 30 dní
- platby za nedostatečné protiplnění (poplatky za marketingové akce, zalistovací poplatky, slevy apod.)

Případ Kaufland (2013) – pokuta 22 130 000 Kč

Nejasná budoucnost zákona

Veřejné zakázky

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Zákon č. 139/1006 Sb., koncesní zákon

Dohled nad formálním postupem zadavatele v
zadávacím/koncesním řízení

- transparentnost
- zákaz diskriminace
- rovný přístup k uchazečům

Veřejné zakázky

Dohled nad veřejnými zakázkami s objemem:

- nad 2 000 000 Kč u dodávek zboží a služeb
- nad 6 000 000 Kč u stavebních prací
- zakázky malého rozsahu nemusejí být dle ZVZ
- nadlimitní zakázky – limity určené Evropskou unií

Veřejné zakázky

Správní řízení v oblasti VZ

Návrhová:

- navrhovatelem potenciální uchazeč
- zpoplatněno kaucí ve výši 1 % z nabídkové ceny
- SŘ zahájeno přijetím návrhu

Z moci úřední:

- na základě prošetření podnětu
- vlastním monitoringem

Veřejné zakázky

Nejčastější pochybení

- netransparentní a diskriminační zadávací podmínky
- nejednoznačné nastavení způsobu hodnocení
- chyby při posouzení a hodnocení nabídek
- diskriminační kvalifikační předpoklady
- nesprávné stanovení předpokládané ceny zakázky
- použití jednacího řízení bez uveřejnění
- nezákonné zrušení zakázky

Veřejné zakázky

Nápravná opatření a sankce

Pokud není uzavřena smlouva pak nápravné opatření:

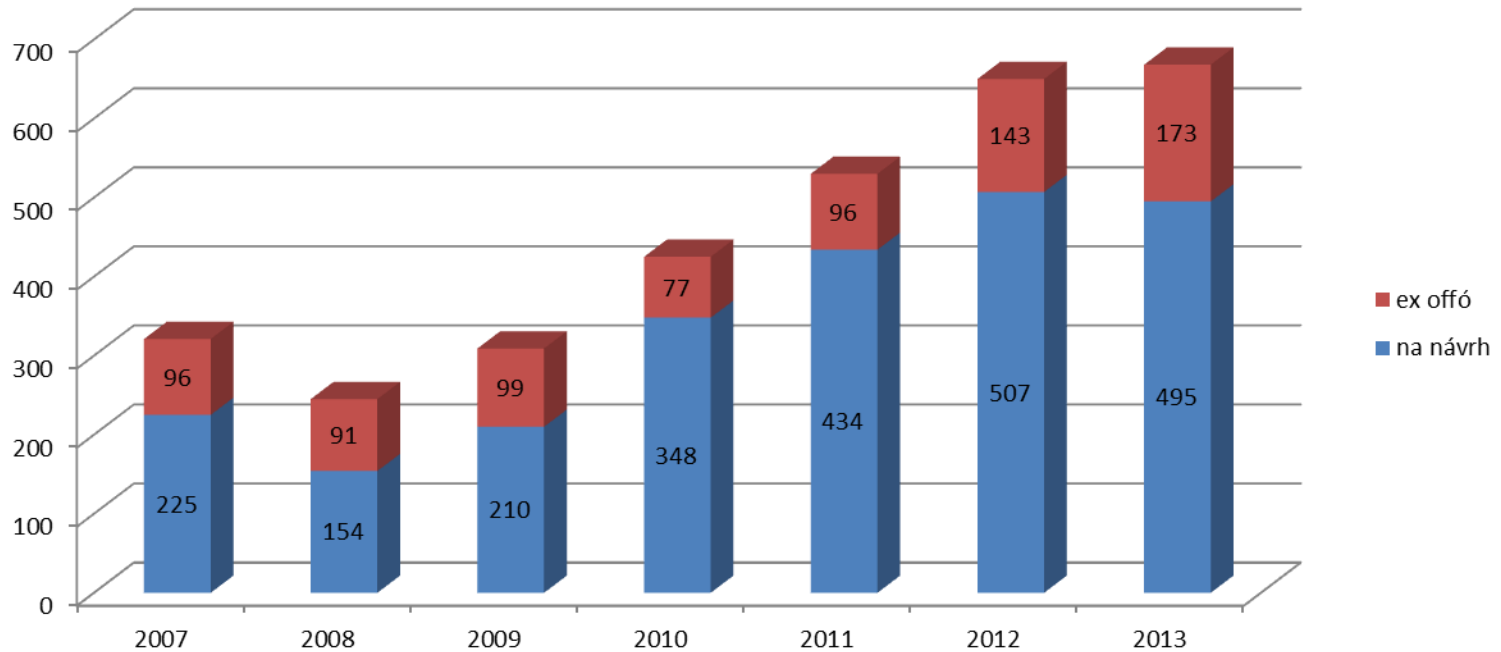
- zrušení zadávacího řízení
- zrušení některého z úkonů zadavatele

Pokud již byla uzavřena smlouva:

- finanční pokuta do výše 10 % z ceny zakázky
- na návrh i zákaz plnění ze smlouvy

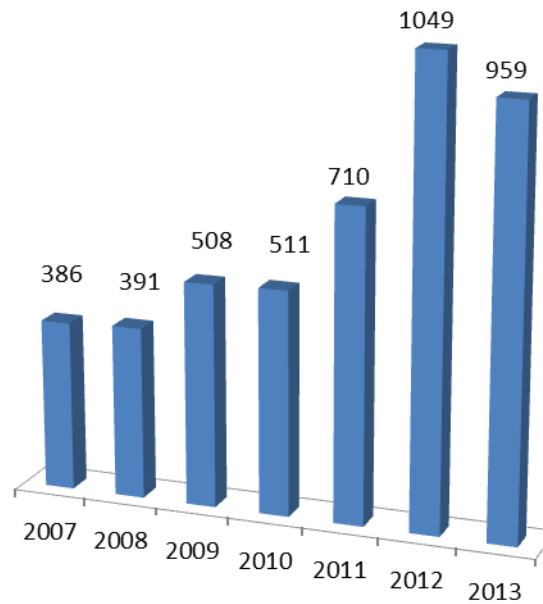
Veřejné zakázky

Počty správních řízení v oblasti VZ zahájených na návrh a ex offó

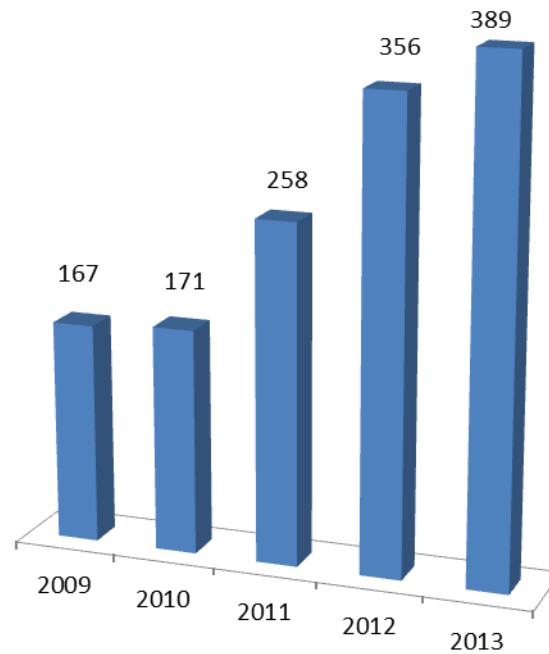
Veřejné zakázky

Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v oblasti VZ

Veřejné zakázky

Počet podaných rozkladů v oblasti VZ

Veřejná podpora

Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory

ÚOHS je centrální koordinační, poradenskou, konzultační a monitorovací jednotkou pro všechny oblasti veřejné podpory kromě zemědělství a rybolovu

Od 2004 nemá ÚOHS rozhodovací pravomoc, o všech veřejných podporách se rozhoduje Evropská komise.

Veřejná podpora

Veřejná podpora je zakázána!!!

Znaky veřejné podpory:

1. státní prostředky
2. zvýhodňuje pouze určité podniky, je selektivní
3. narušuje hospodářskou soutěž
4. ovlivňuje obchod mezi členskými státy

Veřejná podpora

Úřad v oblasti veřejné podpory:

- spolupracuje s poskytovateli VP na notifikaci k Evropské komisi
- spolupracuje s EK v rámci řízení týkajících se VP
- předkládá EK výroční zprávu o poskytování VP v ČR
- zastupuje ČR při přípravě právních předpisů týkajících se VP
- je správcem registru de minimis

Veřejná podpora

Evropská komise může nařídit navrácení nelegálně poskytnuté podpory.

ČR dosud nemusela vracet.

Veřejná podpora

Správně poskytnutá podpora

Veřejná podpora

Nesprávně poskytnutá podpora

Děkuji vám za pozornost

Případné dotazy můžete zasílat na
martin.svanda@compet.cz